

word); payment (for God's word); blessing; truth; purely; toleration to enemies. The verbal suggestion analysis of the lexicon, phrase constructions, expressive components, over the text construction and principles of realization of some categories has revealed the complex of pragmatic aims which were implicated into text. The complex consists the following components: forming of obedience, payment for tenth, practice is represented by of the social models of passive behavior's patches and passive forms of emotional reflections, of the textual meditations and the process of activation the concentrated statement of consciousness, practice is represented by of the corporal and common asceticism and restrain the healthy emotional dynamics est.

This model of influence focuses attention on some important moments in the process of the interpersonal communication. The audio channel through which a message is received by the recipient is a very important in this process. The understanding of messages is based on the Adeladgy's interpretations.

The personal example is also a very important part of speech. The main idea of the message concentrated in the following phrases: 'Repeat, please!' or 'Follow me because I am a transfer of God'. I am a successful, reach, happy and healthy man because I listen to the God'. According to this influence model, there are the oral, written or visual symbolic forms of message. There are also different results of the influence process: feedback as a change in the system of knowledge, relations and attitudes, behavior as well.

The characteristics features of Adeladgy messages let us identify the preacher as a personality who uses manipulative forms of communication. It has been stated that there is an expansive addressed program implemented into the text. The program corresponds to the influence intentions of latent hard verbal programming, which is recognized as destructive activity of all the religious sects.

The author has determined the Sunday Adeladgy messages as the pathogenic verbal activity and certain form of aggression. Understanding of the programming character of Sunday Adeladgy sermon texts let us reconstruct the model of destructive verbal-suggestive influence. Step by step analysis of all the stages of verbal manipulations and their influence on the recipients has been proposed.

Key words: verbal suggestion, sectarian discourse, obedience, explication, expansive addressed program.

УДК 811.161.2'22/'23:159.964

Т.Ю. Ковалевська,

д-р філол. н., проф., Одеський національний університет
імені І. І. Мечникова,
завідувач кафедри української мови

НЕЙРОЛІНГВІСТИЧНА ІДЕНТИФІКАЦІЯ МЕТАПРОГРАМНИХ СТРАТЕГІЙ ОСОБИСТОСТІ

У статті розглянуто феномен національної ментальності крізь призму положень нейролінгвістичного програмування, виокремлено базові моделі

психоментального субстрату у проекції на впливову природу сучасного комунікативного простору, акцентовано на специфіці їхньої дискурсивної активації.

Ключові слова: ментальність, нейролінгвістичне програмування, метапрограми, сугестія.

Концептуальний поворот лінгвістичної науки до мовної особистості зумовлює необхідність виокремлення стрижневих психосемантичних детермінант мовця, пов'язаних передусім із його ментальними характеристиками як статичними компонентами психології етносу [16, с. 285]. Багатозначність терміна *ментальність*, *менталітет* припускає співіснування різних тлумачень, у яких зазначений феномен часто ототожнюють із раціональною інтерпретацією об'єктивно-суб'єктивної реальності [9, с. 200-201]. Проте більшість учених дефінує ментальність як синкретичний неподільний комплекс раціонально-ірраціональних векторів людської психіки [23], що «визначає особливості душі, серця і розуму» [13, с. 199] і корелює з чотирма системотвірними ознаками власне української ментальності: інтроверсивністю вищих психічних функцій, кордоцентричною орієнтацією в аксіосистемному континуумі, анархічним індивідуалізмом з партикулярним прагненням до особистої свободи та домінуванням емоційного складника [5, с. 11], які, у свою чергу, ілюструють засадничі положення «філософії серця» Г.Сковороди, роздуми М.Грушевського, М.Драгоманова, П.Куліша, О.Кульчицького, В.Липинського, Д. Чижевського, П.Юркевича та інших видатних українських філософів. Проте, попри вагомі здобутки у визначенні природи й архітекτονіки національної ментальності, подальше наукове опрацювання цієї глобальної психологічної універсалії залишається неймовірно складною проблемою, бо торкається глибинних імплікатур етносу, вияв яких ускладнено розмаїттям їхніх психосемантичних взаємовпливів, що зумовлює мультиплікативність смислових конденсацій і на рівні лінгвоментальному, пов'язаному з «духовною енергією народу, ...закарбованою в певних звуках» [2, с. 349]. Очевидно, що до аналізу ментальних орієнтирів обов'язково має залучатися лінгвістичний феномен, інтерпретований у соціальному контексті особистісної та етнічної психології та загальнофілософських універсалій, оскільки саме на мовному рівні найяскравіше виявляється специфіка базових домінант національного світобачення. На особливу увагу в цьому аспекті заслуговують розробки, здійснені у межах нейролінгвістичного програмування (НЛП) з огляду на його інтегративний характер (коректне поєднання досягнень нейрофізіології, когнітивної й психолінгвістики, етно- та соціолінгвістики, філософії, психології тощо), що в цілому утворює стереометричний аналітичний комплекс дослідницьких технологій, адекватний гетерогенній природі реконструйованого об'єкта. Нейролінгвістична кваліфікація максимально «унаочнює» лінгвалізовані сегменти ментального субстрату, відповідно уможливорюючи конструювання потужних сугестивних текстів як складних систем вербальних знаків, здатних «впливати на усвідомлювані та неусвідомлювані аспекти реагування людини» [6, с. 4] як колективної мовної особистості в широкому спектрі дискурсивних практик [15]. Цей аспект на сьогодні перебуває в центрі уваги науковців-комунікативістів (див. праці В. Зірки, Н. Слухай, Н. Кондратенко, Н. Кутузи та ін.), потребуючи якнайдетальнішого опрацювання і в плані систематизації лінгвоментальних ознак національної аудиторії, і з огляду на

необхідність подальшої розробки теорії комунікативного впливу та його маніпулятивних стратегій.

Наведене визначає актуальність і загальну спрямованість пропонованої розвідки, мета якої полягає у визначенні провідних ментальних характеристик особистості/соціуму, здійсненому за допомогою комплексних технологій НЛП. Об'єктом аналізу виступає власне феномен ментальності (радше – лінгвоментальності), предметом – його конкретні нейролінгвістичні моделі у проекції на сугестогенну природу сучасного комунікативного простору.

У межах креативної парадигми НЛП лінгвоментальні актуалізації в особистісній психосистемі пояснено специфікою корелятивних відношень між глибинно-поверхневими структурами, реалізованих в потенціях індуктивно-дедуктивних перетворень, а також у можливостях абдуктивних трансформацій, спрямованих на пошук схожості між об'єктами та явищами. Отже, латентність глибинних структур реалізується в поверхневій конкретиці як результаті певної низки реконструкцій, детермінованих загальними психосемантичними закономірностями у відображенні докільця та актуальними концептами особистісних аксіосистем. У НЛП поняття глибинних структур, запозичене з трансформаційної граматики Н.Хомського, пояснюють як суму сенсорно-емоційних переживань («первинний досвід») людини, що зумовлює оригінальність мовного моделювання дійсності як «вторинного досвіду». Взаємозв'язки між цими площинами систематизовано у т.зв. об'єднаному полі НЛП - ієрархії логічних ярусів, де конгломерат глибинних структур представлено рівнями духовності (співвідносною з архетипами колективної свідомості К.-Г.Юнга), самоідентифікації, настанов, цінностей та власне здібностей, актуалізованих на рівні поведінки й оточення [6], що відповідає усталеному в сучасній психології погляду на структуру індивідуальності і є деталізацією відомої схеми С.Рубінштейна, орієнтованої на виокремлення шарів скерованостей, знань, умінь і навичок та індивідуально-типологічних особливостей [14]. Оригінальність індивідуальної репрезентації в НЛП пояснено, зокрема, особистісними метапрограмами, які наявні на рівні психіки і пропускають крізь певний фільтр всі поведінкові наміри, лінгвізуючи глибинні психологічні параметри особистості / соціуму.

До основних метапрограм (МП) належать 1) екстернальна / інтернальна особистісна референція, 2) відцентрова / доцентрова й 3) активна / пасивна мотивація діяльності, 4) зіставно-протиставний фокус порівнянь, 5) аксіосистемні ідентифікації, пов'язані з ціннісним маркуванням певних сегментів докільця, та 6) суб'єктивні / об'єктивні пріоритети у процесах спілкування тощо. Вказані МП, отже, фіксують власне особистісні скерування й мотиваційні вподобання, інтерактивні напрями перцепції та пріоритетні шляхи інформаційної діакритизації реальності. МП є певною інтегративною структурою, «в якій задіяно особливості індивідуальних репрезентативних систем, нейрологічну організацію, здатність сприйняття з трьох різних позицій, специфіку взаємодії когнітивного свідомого розуму з творчим безсвідомим, особливості уваги, а також інші фільтри сприйняття» [18]. В такому разі йдеться про відбиття в них особистісного модусу мислення, що, у свою чергу, і дає підстави для їхнього співвідношення з феноменом ментальності, оскільки МП «окреслюють властивості й взаємозв'язки між переживаннями та інформацією, яку відтворює та чи інша когнітивна стратегія» [3, с. 267], і є

ключовими моментами у процесах мотивації і прийняття рішення. Можна припустити, що виокремлення МП-конусів певним чином відбиває водночас й універсальну ієрархію мотиваційних домінант, і власне національну їхню акцентуацію, що дає підстави вважати МП системними психосемантичними ментальними концентрами. Метапрограмна систематика виокремлює характерологічні риси, які, з одного боку, містять концептуальні ознаки структурованого комплексу індивідуальної «самості», а з іншого - інтегрують людину до континуальної природи нації та людства, бо, за Е.Фроммом, однією з найважливіших умов формування індивіда є почуття єдності з іншими [20]. Д.Юм також наголошував на глибинній корелятивній природі особистості й соціуму, оскільки «воднораз із однаковою мовою вони повинні набути схожості в моралі та мати спільний (або національний) характер поруч зі своїм власним, притаманним кожному окремому індивідові» [22, с. 704]. Отже, метапрограми відбивають психосемантику особистісних векторів, водночас накреслюючи універсальні напрямки їхнього розгортання. Але виокремлені вченими інваріанти в спектральному обсязі характерологічних рис особистості часто не збігаються через наявність різних позицій дослідників щодо системотвірних потенцій відповідних психоознак.

У цьому питанні ми дотримуємося психологічних теорій, що ґрунтуються на факторному аналізі, серед яких на особливу увагу заслуговує факторна модель особистості «велика п'ятірка», укладена на матеріалі української та російської мов Л.Ф.Бурлачуком та С.Д.Корольовим, «Circumplex»-модель С.Шварца та матриця складників особистісної психоструктури Л.Хьелла і Л.Зіглера (докладніше див. [7]). Перша з указаних моделей ототожнює системотвірні елементи особистості з факторами екстра / інтравертованості вищих психічних функцій, інтелекту, конформності / активності, емоційної стабільності та рівнем соціальної адаптації. В «Circumplex»-моделі оцінювання особистісних і соціальних властивостей індивіда відбувається за десятьма позиціями, які згруповано у два блоки, що позначають за принципом біполярності особистісні вектори традиційності / проактивності та самоствердження в спільноті / самодоляння. У моделі Хьелла-Зіглера особистісну психоструктуру також представлено у вигляді комплексу, складеного з бінарних опозицій, які містять перспективні напрямки самовиявлення. На думку авторів, такими константами є: 1) свобода - детермінізм, 2) раціональність - ірраціональність, 3) холізм - елементалізм, 4) конституціоналізм - інвайроменталізм, 5) змінність - незмінність, 6) суб'єктивність - об'єктивність, 7) проактивність - реактивність, 8) гомеостаз - гетеростаза, 10) пізнавальність - непізнавальність. Як видно, константні ознаки індивідуальної психоструктури в актуальних дослідженнях збігаються з 1) когнітивно - емоційною кваліфікацією особистості, 2) її референційними характеристиками, співвідносними з вольовими настановами, 3) визначенням рівня соціальної адаптованості та 4) пріоритетними шляхами інформаційного оброблення. Саме ці характеристики, спроектовані на комунікативну вісь, узгоджуються з певними метапрограмами, відбиваючи людські уявлення про світ і про своє місце в ньому, а отже, визначаючи вчинки та поведінку людей.

Так, **відцентрова / доцентрова** вмотивованість передбачає «рух в напрямку до чогось позитивного чи від чогось негативного» [3, с. 267] і корелює з гомеостатикою мотивації як такої, що скерована на зменшення особистісної напруги

порівняно з вектором самореалізації, прагненням до здійснення мети, характерним для гетеростазу за Хьеллом-Зіглером. Спробу лінгвістичної ідентифікації векторів умотивованості здійснив зокрема В. Шалак, один із фундаторів комп'ютерного проекту текстових експертиз ВААЛ, який оприлюднив результати аналізу лексики в різноманітних російськомовних газетах, скерованого, зокрема, на фіксацію відповідних прийменникових маркерів, що ілюструє орієнтованість на позитивну / негативну мотивацію діяльності. Проведений нами аналіз української преси також засвідчує наявність чітко визначеної орієнтованості на пасивну/активну прогнозованість діяльності. Крім того, цікавою є й відповідна інтерпретація рекламного/політичного мовлення як максимально сугестогенного у всій амплітуді його мегастратегій, тобто комплексу «тактико-стратегійчних дій, до яких вдається мовна особистість (як індивідуальна, так і колективна – Т.К.) з метою реалізації цільової настанови дискурсивної взаємодії» [17, с. 204]. Побіжний аналіз дає підстави казати не лише про особливості конструювання зазначених дискурсів, а й про специфіку їхнього сприйняття. Опитування показало, що слогани на кшталт *«Ліки від застуди»*, *«Ми проти зубожіння населення України»* сприймаються референтними групами знегативовано порівняно зі «зворотними» формулюваннями (*«Ці ліки для вашого здоров'я»*, *Ми виступаємо за забезпечене населення України»*), вимагаючи відповідної реконструкції в моделюванні таких контекстів від професійних рекламистів та іміджмейкерів.

Екстернальна / інтернальна особистісна референція описує «процес використання людиною власних відчуттів, репрезентацій і критеріїв як основного джерела дій та виміру їх успішності» [3, с. 269] і дефінована як «локус контролю», згідно з яким людина пояснює свої успіхи або невдачі зовнішніми чи внутрішніми причинами. Екстернальну референцію співвідносять переважно з явищем неагентивності, інтернальну ж – з наявністю особистісної «відповідальності» за результативність дій суб'єкта (пор.: *Не пощастило? Звертайтеся до наших представників!* або *Лише ти обираєш своє майбутнє*), що також виявляє глибинні альтернативи у кваліфікації поведінкових наслідків.

МП зіставно-протиставного фокусу порівнянь орієнтовані на розкриття специфіки в процесах інформаційної обробки і реалізуються у виборі релевантних холістично-елементалістських стратегій, спрямованих або на комплексне, «гештальтоване» сприйняття докільця (холізм), або на його деталізацію, де «розмір узагальнення залежить від розвитку репрезентативних систем і домінування одного з двох типів мислення» [18]. Тут ідеться про перевагу логічного чи аналогового мислення та відповідний взаємозв'язок із провідною репрезентативною системою й загальними мисленнєвими стратегіями, оскільки, наприклад, аналоговий тип (права півкуля головного мозку) передбачає перевагу візуального декодування і природність, усталеність синкретичного сприйняття. Логічний тип (ліва півкуля) оперує деталізованою інформацією з максимальним притягненням аудіально-кінестетичних систем, що, до речі, дає змогу вважати репрезентативну маркованість окремою метапрограмою (додамо, що за нашими побіжними спостереженнями в українській ментальності домінує кінестетична репрезентативна маркованість). На необхідності врахування мозкової інтеграції нагосив і В.Петров: «...з відкриттям міжпівкульної функціональної асиметрії людського мозку стала чітко усвідомлюватися спеціалізація «правопівкульного» та «лівопівкульного» мислення.

Слова чи образи на основі лівопівкульної стратегії організовані так, що утворюють однозначний контекст і порівняно просту й зручну у використанні модель реальності. Відмінна риса правопівкульної стратегії - формування багатозначного контексту, необхідного для цілісного охоплення світу з усіма його складниками та прихованими відношеннями... Функціонуючи як єдине ціле, мозок якимось чином поєднує обидва способи організації контексту» [11, с. 103-104], співвідносних із символічним та образним рівнями когнітивного моделювання.

Сучасні дослідники вважають, що відповідні розробки є актуальними і в гала-контекстах передвиборних технологій. Так, М.Конюхов зазначає, що «серед виборців наявні не лише соціально-економічні, а й психологічні типи. І їх треба враховувати не менше, а іноді й більше від соціально-економічних, політичних інтересів людей», бо «люди, схильні бачити насамперед відмінності, переважно живуть ситуаціями... За короткий термін вони можуть змінити... свої погляди... За таких людей можна й треба боротися до останнього дня перед виборами, використовуючи й радикальні засоби, емоційний вплив, постійно змінюючи свій образ, свою аргументацію тощо» [8]. Особи іншого типу з холістичним способом сприйняття дійсності «не схильні швидко змінювати свою думку..., консервативні, точніше, постійніші у своєму мисленні та поведінці... Вони менше підлягають емоційному впливу... На такого виборця важливо й треба впливати заздалегідь, до початку виборчої кампанії, тут потрібні впливи і доводи дещо інші...» [там само].

МП **структурування дійсності** відбивають особливості розчленування універсуму на речі, явища й властивості, що наявні в певних локально-темпоральних межах. МП «**завдання - взаємовідносини**» фіксують різницю між емоційно-логічними пріоритетами особистості в процесах інтеракції, які пов'язані з акцентуванням раціональних, логічних взаємовідносин, спрямованих на досягнення спільної для колектива мети або на акцентуацію міжособистісних стосунків та їх ціннісну актуальність порівняно із загальною колективною метою. Р.Ділтс відмічає, що «акцент на завдання чи взаємовідносини є досить значущим для розуміння культури та гендерних особливостей» [3, с. 269], оскільки, наприклад, чоловіки є більш орієнтованими на досягнення мети, жінки ж більше цінують у взаємостосунках компонент особистісного ставлення, що і відбтвається у професійно створених контекстах.

Отже, МП як актуальні сегменти феномену ментальності уособлюють суб'єктивні цінності, пріоритетні засоби обробки зовнішньої інформації та актуальні напрями інтерактивного спілкування, що почасти відбиває особистісну психоструктуру в її співвіднесенні з дійсністю і сприяє конструюванню емпатичних комунікативних моделей. З іншого боку, свідоме використання відповідних МП може слугувати інструментом маніпулятивного впливу – специфічного виду впливу на психіку людини для зміни її поведінки за допомогою різноманітних засобів і прийомів» [19, с. 9], що, як правило, матиме негативні наслідки.

Відзначимо, що поняття ментальності характеризує не тільки особистість з її відрефлектованими духовними конструкціями, в такому разі переважно йдеться про соціум, об'єднаний спільним контекстом існування, що містить всі фактори впливу на буття людини, і в межах якого індивідуальні екзистенції об'єднані в ідейний конгломерат, часто неусвідомлений самими носіями. Наведене дає змогу вважати вказані МП релевантними в дослідженні актуальних параметрів національної

ментальності, оскільки вони «фільтрують наш досвід і ми передаємо його допомогою мови, а певні патерни мови є типовими для певних метапрограм» [10, с. 189]. У такий спосіб визначено максимальну інформативність саме вербальної поведінки, бо перетворення уявлень в поняття як виключно людську форму думки «може здійснитися лише через посередництво слова» [12, с. 30]. Втім, вербаліка є взаємопов'язаною з мереживом сенсових кореляцій на рівні духовності, де і формуються МП, які «спрямовують і керують іншими мисленнєвими процесами» [3, с. 266]. Додамо також, що на ґрунті психологічних концепцій особистості психогенетичного підходу (Л.Зіглер, с. Рубінштейн, З.Сікевіч, Л.Хьелл, А.Шварц, К.Юнг), відповідних експериментальних методик, досліджень класиків української та світової філософської думки, а також релевантних лінгвістичних концепцій (Ю.Апресян, О.Артем'єва, Ф.Бацевич, Н.Болотнова, О.Бондарко, І.Гальперін, О.Сорокін) нами проаналізовано провідні ознаки особистісної та національної ментальності. Спроба експериментального виявлення певних ментальних орієнтирів українців, актуалізованих у площині вербаліки та власне психологічних мотивацій, спрямовувалася на реконструкцію автостереотипів, що дало підстави твердити про психосемантичну і психолінгвістичну динаміку аудиторії, яку в більшості відповідних попередніх досліджень ототожнювали з лінгвокультурною спільнотою т.з. «холодного» типу, тобто такого, що не схильний до інноваційних прирощень. Наявність певних зрушень в автостереотипній ідентифікації доводить і зафіксована пріоритетність тяжінь до самовизначення, універсалізму й гедоністичних мотивів порівняно з невисоким рівнем конформності, традиційності та безпеки тощо (докладніше див. [7]).

Узагальнюючи, відзначимо актуальність подальших розробок метапрограмних кодів, оскільки на сьогодні аналітичне реконструювання ментальних характеристик не лише допоможе «знати, хто ми є, аби будувати державу, адекватну нашій вдачі» [21, с. 1У], а й посприятиме, з одного боку, екологічному конструюванню сугестогенних контекстів як стрижневих у сучасному комунікативному просторі, а з іншого – їхньому об'єктивному декодуванню, оскільки нейролінгвістичний аналіз «розширює галузь усвідомленої маніпуляції смислами» [1, с. 25] за рахунок фіксації таких межових понять психічного комплексу, як підсвідоме, чи ж колективне підсвідоме, де «утримано весь духовний спадок людської еволюції, що відродився у структурі мозку кожного індивідуума» [23, с. 168], реалізуючись у процесах мовлення. Такий підхід уможливить чітку ідентифікацію як емпатично орієнтованих, так і патогенних контекстів, що, у свою чергу, забезпечить усвідомлений захист від зовнішніх негативних впливів.

Література

1. *Бахтияров О.Г.* Постинформационные технологии: введение в психонетику / О.Г. Бахтияров. – К.: ЭКСПИР, 1997. – 160 с.
2. *Гумбольдт В. фон.* Избранные труды по языкознанию / В. фон Гумбольдт. – М.: Прогресс, 1984. – 397 с.
3. *Дилтс Р.* Моделирование с помощью НЛП / Р. Дилтс. – СПб.: Питер, 2000. – 288 с.

4. *Дилтс Р.* Некоторые психологические аспекты теории относительности [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nlp2000.cjb.net/>.
5. *Киричук О.В.* Ментальність: сутність, функції, генеза // Тези доп. конф. «Духовність. Ментальність. Саморозвиток особистості». – Київ -Луцьк, 1994. – Ч.1. – С. 11.
6. *Климентова О.В.* Вербальна сугестія сакральних текстів (на матеріалі українських молитов) / О.В. Климентова. – К.: ППНВ, 2012. – 372 с.е
7. *Ковалевська Т.Ю.* Комунікативні аспекти нейролінгвістичного програмування: монографія Т.Ю.Ковалевська. – Одеса: Астропринт, 2008. – 344 с.
8. *Конюхов Н.* Психотехнологии предвыборных баталий / Н. Конюхов // Психология и бизнес On Line, 2000. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://www.psycho.ru/magazine/index>.
9. *Людина у сфері* гуманітарного пізнання. – К.: Український Центр духовної культури, 1998. - 408 с.
10. *О'Коннор Дж., Сеймор Дж.* Введение в НЛП / Дж.О'Коннор, Дж. Сеймор. – Челябинск: Версия, 1997. – 256 с.
11. *Петров В.В.* Идеи современной феноменологии и герменевтики в лингвистическом представлении знаний / В.В. Петров // Вопросы языкознания. – 1990. – №6.
12. *Потебня А.А.* Мысль и язык // А.А.Потебня. Полное собрание трудов. Мысль и язык. – М.: Лабиринт, 1999. – С. 5-198.
13. *Радевич-Винницький Я.* Україна: від мови до нації / Я. Радевич-Винницький. – Дрогобич: Видавнича фірма «Відродження», 1997. – 360 с.
14. *Рубинштейн С. Л.* Основы общей психологии / С. Л. Рубинштейн – Издательство: Питер, 2002. – 720 стр.
15. *Седов К.Ф.* Дискурс и личность: эволюция коммуникативной компетентности / К.Ф. Седов. – М.: Лабиринт, 2004. – 320 с.
16. *Селіванова О.О.* Феномен етнічності в етнології й етнолінгвістиці //Світ свідомості в мові. Мир сознания в языке. Монографічне видання / О.О. Селіванова. – Черкаси: Ю. Чебаненко, 2012. – 488 с.
17. *Славова Л.Л.* Мовна особистість лідера у дзеркалі політичної лінгвоперсонології: США – Україна: монографія / Л.Л. Славова. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. – 360 с.
18. *Сухинин И.* Фильтры мета-программ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nlpcenter.ru/magazine/2/suhinin>.
19. *Ткаченко И.В.* Стоп! Манипуляции. Как распознать и остановить манипулятора / И.В. Ткаченко. – Х.: Виват, 2014. – 224 с.
20. *Фромм Э.* Гуманистический психоанализ / Э. Фромм. – СПб: Питер, 2002. – 544 с.
21. *Храмова В.* Вступ // Шлемкевич М. Загублена українська душа / В. Храмова. – К.: Фенікс, 1992. – С. I-X.
22. *Юм Д.* О национальных характерах / Д. Юм // Избранные произведения. – В 2-х т. – Т.2. – М.: Мысль, 1966. – 748 с.
23. *Юнг К.-Г.* Архетипы коллективного несвядомого / К.-Г. Юнг // Читанка з історії філософії у 6 книгах. – Кн.6. – К.: Наукова думка, 1993. – С. 167-179.

Т.Ю. Ковалевская,
Одесский национальный университет
имени И.И.Мечникова,
кафедра украинского языка

НЕЙРОЛИНГВИСТИЧЕСКАЯ ИДЕНТИФИКАЦИЯ МЕТАПРОГРАММНЫХ СТРАТЕГИЙ ЛИЧНОСТИ

В статье рассмотрен феномен национальной ментальности с позиций нейролингвистического программирования как новейшего направления современной науки. При помощи техник метапрограммной идентификации определены базовые модели психоментального субстрата, конкретизированы некоторые вербальные маркеры соответствующих метапрограмм, обозначены их контекстуальные реализации в системе национальных психоментальных мотиваций, акцентирована роль дискурсивной активации вышеназванных метапрограммных стратегий для максимализации суггестивных эффектов как констант современного коммуникативного пространства.

Ключевые слова: ментальность, нейролингвистическое программирование, метапрограммы, суггестия.

T.Y. Kovalevska,
Odessa National I. I. Mechnikov University,
Ukrainian Language Department Head

IDENTITY'S METAPROGRAM STRATEGIES' NEUROLINGUISTIC IDENTIFICATION

In the article, the national mentality phenomenon is considered from the grounds of Neurolinguistic Programming being the brand new branch of the modern science. With the help of metaprogram identification techniques, the basic psychomental substratum models are defined, including the internal / external personal reference; centrifugal / centripetal and active / passive activity motivation, comparative-distinctive comparison focus; axiology system identifications connected with the axiological marking of the reality's essential segments, subjective / objective priorities in the interactive processes; reality structuring; tasks / interactions etc. The author also fleshes out the verbal markers of the particular metaprograms, indicates their contextual realizations on the national psychomental motivations system. On top of that, in the article, the above-mentioned metaprogram strategies' discursive activation for the maximal influence effects as the modern communicative space's constants is emphasized.

Key words: mentality, Neurolinguistic Programming, metaprograms, suggestion, verbal influence.